

Üzemi lap,
megjelenik
kéthavonta

MEGYEI KÓRHÁZ

5.

I. évfolyam, 6. szám

Ára: 5 FT

1990. december

NE CSAPJUK BE A GYERMEKET!

A szeretet a legjobb gyógyszer

1989. december 4-én nyílt meg a fül-orr-gégeosztály gyermekrésze. A cél az volt, hogy a gyerekek a felnőttektől és súlyos betegetől izoláltan, nyugodt környezetben, lelkiileg és fizikailag is a legszakoszerűbb ellátásban részesüljenek.

A részlegen a fül-orr-gége szakorvosok munkáját gyermekgyógyászok és gyermekápolónők segítik. Heti két alkalommal logopedus is elbeszélget velük, játszás közben szűri ki a beszédhibákat, akiket azután logopediai szakrendelésre irányítunk.

A gyermekek nagyrésze különben egészségesen, egy tervezett műtét elvégzésére kerül az osztályra; nincsenek elfoglalva a betegségükkel, úgy érkeznek, mintha óvodába mennének. Ehhez az állapothoz a feltételek is biztosítottak. (Színes tv, sok-sok játék, mesekönyvek.) Ezekkel az eszközökkel igyekszünk megkönnyíteni a szülőktől való elválás nehéz pillanatait, ami főleg olyankor nagyon nehéz, ha a szülő együtt sír gyerekével. A szülőknél már otthon fel kell készíteniük gyermeküket az elválásra, a rájuk váró műtétre.

Személyiségük egészséges fejlődése érdekében már gyermekkorban is tudni kell a szülőktől elszakadni, meg kell tanulni *mások gondoskodását elfogadni*, megbízni a környezetben. Szellemi fogyatékos gyermeket kivéve ez minden esetben sikerül. Kellő szeretet és hozzáértés esetén nincs kezelhetetlen gyerek!

Ahhoz, hogy a gyerek elfogadja új környezetét, időre van szükség. Meg kell barátkozniuk egymással, meg kell ismerniük az operáló orvost, az őket gondozó nővéreket.

A felvétel a műtétet megelőző napon történik, ekkor megérdeklődjük a gyerek szokásait, megengedjük, hogy egy-egy kedvenc játéka, könyve, ami az otthonra emlékezteti, nála maradjon.

A gyerekek így hamar beilleszkednek és jól érzik magukat; ennek főleg a későbbiekben van nagy jelentősége, megtanulnak hinni és bízni bennünk, és nem marad rossz élményük a kórházi ápolás néhány napjáról. Bizalmukkal soha nem élünk vissza, *soha nem csapjuk be őket!* Beszélgetéseink alkalmával elmagyarázzuk, hogy a műtét előtt miért nem ehetnek, miért kapják az injectiot, egyben meg is nyugtatjuk, hogy a *legkisebb* tüvel és a *leggyesebb* nővére adja be, és egyáltalán nem fáj. A műtétet a *legara-*

nyosabb doktor néni vagy doktor bácsi fogja elvégezni, és nagyon rövid ideig fog tartani. A jól alkalmazkodó, fegyelmezett gyermek mindenkor megkapja a nyilvános elismerést.

Műtét után nyugalomra, pihenésre van szükség, aminek feltételeit minden esetben biztosítjuk, a gyerekek nyugodtan elalszanak, mert tudják, hogy ott vagyunk, vigyázunk rájuk és nem történhet semmi baj.

A *látogatás* ezt az időszakot olykor megzavarja; a gyerekek érdekében kérjük a szülőket, hogy: tartsák be a látogatási időt; egy gyerekhez két látogatónál több lehetőleg ne jöjjön. Az ápolási idő, amit itt töltenek oly rövid, hogy nincs szükség több napra való enniivalóra, sem több liter üdítő italra.

A szülőknél érezniük kell, hogy a gyermek zavartalan gyógyulása érdekében mondjuk és tesszük, ha a látogatáson kívül nem engedjük be őket. Telefonon bármikor szívesen adunk felvilágosítást.

Gyógyító munkánk mellett programunk az *egészséges életmódra* neve-

(folytatás a 2. oldalon) ☞

Márai Sándor (1900—1989):

Mennyből az angyal

menj sietve

Az üszkös, fagyos Budapestre.
Oda, ahol az orosz tankok
Között hallgatnak a harangok.
Ahol nem csillog a karácsony,
Nincsen aranydió a fákon,
Nincs más, csak fagy, didergés,
éhség.

Mondd el nekik, úgy, hogy
megértsék.
Szólj hangosan az éjszakából:
Agyal, vigyél hirt a csodáról.

Csattogtasd szaporán a szárnyad.
Repülj, suhogj, mert nagyon
várnak.

Ne beszélj nekik a világról,
Ahol most gyertyafény világol,
Meleg házakban terül asztal,
A pap ékes szóval vigasztal,
Selyempapír zizeg, ajándék,
Bölcs kérd fontolgat, okos szándék.
Csillagszóró villog a fákról:
Agyal, te beszélj a csodáról.

Mondd el, mert ez világ csodája:
Egy szegény nép karácsonyfája
A Csendes Éjben égni kezdett —
És sokan vetnek most keresztet.

Földrészek népe nézi, nézi,
Egyik érti, másik nem érti.
Fejük csóválják, sok ez, soknak.
Imádkoznak vagy iszonyodnak,
Mert más lóg a fán, nem cukorkák:
Népek Krisztusa, Magyarország.

És elmege a sok ember előtte:
A Katona, ki szíven döfte,
A Farizeus, ki eladta,
Aki háromszor megtagadta.
Vele mártott kezét a tálba,
Harminc ezüstpénzért kínálta
S amíg gyalázta, verte, szidta:
Testét ette és véréit itta —
Most áll és bámul a sok ember,
De szólni Hozzá senki nem mer.

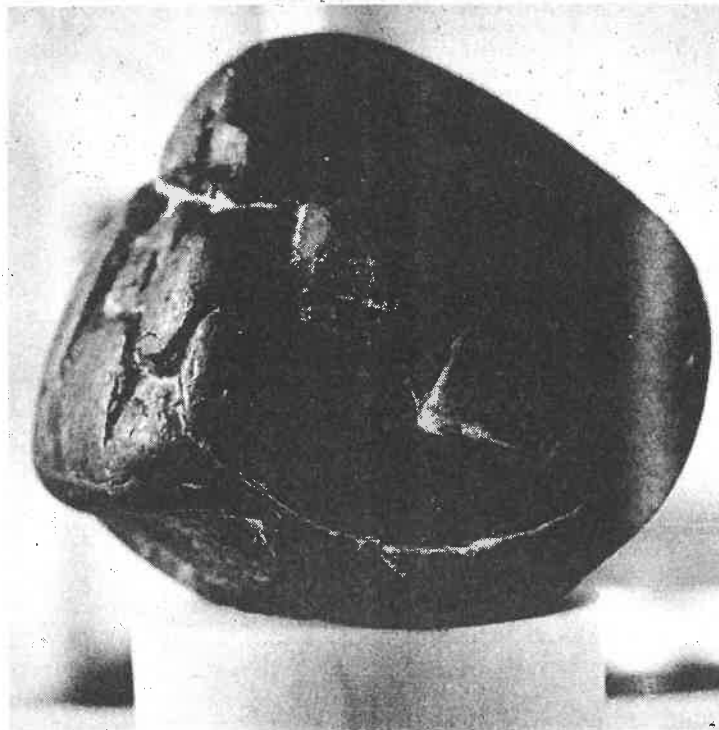
Mert Ő sem szól már, nem is vádol,
Néz, mint Krisztus a keresztfáról.
Különös ez a karácsonya,
Ördög hozta, vagy Agyal hozta —
Kik köntösére kockát vetnek,
Nem tudják, mit is cselekszenek,
Csak orrontják, nyínak, gyanítják
Ennek az éjszakának titkát,
Mert ez nagyon furcsa karácsony:
A magyar nép lóg most a fákon.

És a világ beszél csodáról,
Papok papolnak bátorságról.
Az államféri parentálja,
Mégálja a szentséges pápa.
És minden rendű népek, rendek
Kérdik, hogy ez mivégre kellett.
Mért nem pusztult ki, ahogy kérték?
Mért nem várta csendben a végét?
Miért, hogy meghasadt az égbolt,
Mert egy nép azt mondta:
„Elég volt.”

Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend lett.
De most sokan kérnek mi történt?
Ki tett itt csontból, húsból törvényt?
És kérdik, egyre többen kérdik,
Hebegrve, mert végképp nem
értik —
Ők, akik örökségbe kapták —:
Ilyen nagy dolog a Szabadság?...
a pásztor —

Agyal, vidd meg a hírt az égből,
Mindig új élet lesz a vérből.
Találkoztak ők már néhányszor
— a gyermek, a számar,
a pásztor —
Az alomban, a jászol mellett,
Ha az Élet elevent ellett,
A Csodát most is ők vigyázzák,
Leheletükkel állnak strázsát,
Mert Csillag ég, hasad a hajnal,
Mondd meg nekik —
mennyből az angyal.

(New York, 1956.)

Pintér Nándor: A család

Csizmadia Attila:
Szalontai csonkatorony

FONTOS AZ ANYANYELVI KOMMUNIKÁCIÓ!

Gondolatok az épülő fül-orr-gége osztályról

Miután nyilvánvaló, hogy megyénk egészségügyi ellátásából, annak fejlődéséből nem maradhat ki egyetlen szakterület sem és a Megyei Kórház egyes osztályainak működési feltételeiben sem tarthatók fenn kirívó különbségek, szükségessé vált az igényeknek megfelelő, 80 ágyas, korszerűen tervezett és felszerelt fül-orr-gége osztály felépítése.

Hosszú, közel két évtizedes idő telt el, amíg eljutottunk az alapkövetelésekig, amíg igazolódtak a szervezők és a hatóságok számára is a szükséges és jogos igények, továbbá az új létesítmény több évtizedre szóló hasznának biztosítékai.

Ezek: eddigi szakmai teljesítményünk, a morbiditási trendek, az új és újabb diagnosztikai és terápiás eljárások kimunkálása és alkalmazása, továbbá szakmánk alapvető területének, valamint az utóbbi két évtizedben önállóan leágazásainak ellátására felkészült szakorvosi együttes.

A jól tagolt, és felszerelt, a gyermekek és felnőttek teljeskörű fül-orr-gégészeti ellátására alkalmas közkórházi osztály, az általános és a speciális rendelések (gyermek-fül-orr-gégészet, audiológia, foniátria, otoneurologia, logopédia) működése *társadalmi*, sőt a három országgal határos megyénkben *nemzeti érdek*. Vegyük figyelembe, hogy a vitális jelentőségű betegségek ellátásán túl, főleg a felnővekvő generációk *ép hallásának, beszédképességének*, az ismeretszerzés és csere legközvetlenebb

eszközének megőrzésén és helyreállításán kell munkálkodnunk.

Az itthoni kulturális lehetőségekhez, a határokon túli magyarok kulturális szabadadásához nélkülözhetetlen a zavartalan anyanyelvi kommunikáció. A siketnémaságnál is súlyosabb csapás, ha a magyar család gyermeke — otitis miatt — *idegennyelvű nagyothalló intézetben* sajátítja el a beszédet, és a későbbiekben szétszakad a család!

Az épülő új osztály és rendelések a *korszerű diagnosztika* lehetőségeivel, a korszerű műtőkben és vizsgálókban a makro- és mikrobeszéleti, az endoszkopos, a laser- és kryosebészeti eljárásokkal a korai felismerése és a kíméletes és eredményes gyógykezelés feltételeit biztosítják.

Ezekkel élve az új osztályon nemcsak pénzben kifejezhető értékek termelődhetnek, hanem olyan *szellemi értékek* is létrehozhatók, amelyek a szakmai haladást eredményezik és a betegeknek menedéket nyújtanak az egészségromlással, pl. a korai halláskárosodással vagy a gyarapodó számban jelentkező daganattal fenyegető jövőben.

Az elmúlt négy évtized *egészségtelen életvitel*, a zaj, a trauma, és egyéb környezeti ártalmak, a fékevesztett dohányzás és italozás *az elkövetkező évtizedekben érleli be „gyümölcsseit”*. Előreláthatóak a szakmai feladatok, melyek két fő momentummal jellemezhetők:

1/ A születendő gyermekek egészségét, egészséges szellemi fejlődésük feltételeit biztosítani.

2/ A munkaképes korosztályok gyógyítása és rehabilitálása.

E két feladat mellett, velük szorosan összefüggő lehetőség:

3/ figyelembe véve szakterületünk szimptomás betegségi oldalát, a fül-orr-gégetbetegségek gyakoriságát és számos szervrendszerhez (légzés, keringés, vérképzés, immunrendszer, emésztés, központi idegrendszer) való viszonyát, a jól felszerelt és nyugodt, hajsztól mentes járóbetegrendelés vagy bármelyik speciális leágazása értelemszerűen, intenzív és eredményes *szűrőállomásként működik*, azon felül, hogy szakmai, lakossági és üzemi szűrőseket, alkalmassági vizsgálatokat végez.

Ezeket a gondolatokat ajánlom a jövő kórházvezetés, a megyei és a városi önkormányzatok figyelmébe.

Dr. Szóccka János
osztályvezető főorvos
megyei szakfőorvos

Felhívás!

A DOTE Egészségügyi Főiskola szakkönyvtárának állományalakításához örömmel fogadjuk a régi szakkönyveknek, folyóiratoknak felajánlását, melyeket a képzés során használni tudunk, s oktatóink, valamint hallgatóink számára szakmai értéket képviselnek.

A védőnői munkáról, — a szociális gondozásról szóló, továbbá a szociálpolitika történetéhez tartozó, bármilyen formában megjelent szakirodalmat várunk, s tisztelettel megköszönünk.

Igy például: *Esztgál Lajos*: A szociális munka vázlat. 1939.

Ferenczy Imre: Sztrájk és szociálpolitika. 1907.

Heller Farkas: Magyarország szociálpolitikája. 1923.

Hirschler Rezső: Bevezetés a szociálpolitikába. 1928.

Johan Béla: Gyógyul a magyar falu.

Kovrig Béla: Szociálpolitika. 1936.

Magyar Zoltán: A szociális vármegye. 1936.

Orvosi Hetilap 1945 előtt megjelent számai Szegényügyi Közlemények, Szociális Szemle, Szociális Traktátusok 1938–1941, Szociálpolitikai Évkönyv, Társadalomtudományi Füzetek, 1933–1938 között megjelent számai.

E témában személyesen, vagy telefonon kereshető: *Petrikovics Zsuzsanna* könyvtáros, Telefon: 06-42 14-522. Felhívásunk eredményeként jelentkező küldeményeket főiskolánk címére várjuk: DOTE Egészségügyi Főiskola, Nyiregyháza, Sóstól u. 2. sz.

Dr. Lukácskó Zsolt igazgató

folytatás az 1. oldalról

és, a rendszeres higiénés szokások elmagyarozása, megtanítása, illetve megerősítése. A gyerekek naponta zuhanyoznak, nagy súlyt fektetünk a kézmosásra, a helyes fogmosásra.

Szerencsére ma már ritka az az eset, hogy a gyermek nem hoz magával fogkefét és fogkrémet. Ehhez a szülők segítségét is kérjük. Nálunk a gyermekek *füstmentes környezetben* töltik kórházi napjaikat; bár otthon is minden esetben ez várná őket.

Részlegünkön sok állami gondozott, és rossz szociális körülmények között élő gyerek is megfordul, számukra igyekszünk *pótolni* a talán soha meg nem ismert *szereket* is.

A részlegünk betegforgalma nagy, fél év alatt több mint ezer gyermeket ápolunk itt ideális körülmények között.

Nagy öröm számunkra, ha betegeink látogatába visszajönnek, vagy *az utcán kedvesen ránk köszönnek*.

Dr. Serényi Pálné
főnővér

Írjunk együtt!

A MEGYEI KÓRHÁZ szerkesztősége baráti találkozóra hívja olvasóit 1990. december 10-én (hétfőn) 14 órára a központi sebészeti tömb előadótermébe. Még az 1990. évi

1. számunkban jeleztük, hogy néhány hónap elteltével kikérjük Olvasóink szíves javaslatait, véleményét.

Írjunk és szerkesszük együtt a Lapot!

Szerkesztőség

Blanár Mihály szerény, aszkéta típusú ember. Nem tartozik a „jó” riportalányok közé, alig-alig tudtam rávenni, hogy elmondja életútját. Pedig a sátoraljaújhelyi Piarista Gimnáziumban együtt jártuk az V. osztály, s régebben ez nem akármilyen kapcsolatot jelentett.

Megtudtam, hogy a Királyhalmec melletti Rad községben született 1922. december 15-én. Kassai diák volt, s 1938-ban került Sátoraljaújhelyre. Hittudományi (Budapest, Eger, Bécs), majd jogtudományi (Eger) és számviteli főiskolát (Budapest) végzett. Megmutatta tábori lelkesítő igazolványát II. világháború éveiből.

Külföldön (Bécs, Róma) a *magyar egyházi irodalom* jelős alakjaként tartják számon, itthon kevésbé ismerik. Már 1944. májusában „*Kelemen Didák szellemében*” címen cikket írt a *Via Seraphica* c. lapban A Bécsben megjelenő *Szolgálat* c. egyházi folyóirat 1984. évi 64., 1986. évi 70. és 1987. évi 74. számai utalnak irodalmi tevékenységére. Legfőbb munkájának a *Pio atya* c. könyvét tartja, amely 1987-ben Bécsben elérte 3. bővített kiadását is.

Hosszú éveken át *műszaki fordításból* „élt”; mintegy 15 kötetnyi német műszaki leírást, cikket és könyvet fordított magyarra. Verseket is írt, ezek közül többet (ami Kelemen Didákra vonatkozott) *olaszra* is lefordítottak; sajnálatos, hogy 1956 utáni üldöztetése idején ezeket is elégette. Más vallásos, illetve különös papi elhivatottságú emberhez hasonlóan Blanár Mihály *életútja is nagyon-nagyon rögös* volt. Csupán 1956-g 11 munkahelyen dolgozott.

Magyarsága miatt Szlovákiából 1947-ben kitétek (anyanyelvi fokon beszél ugyan szlovákul, de feleségével együtt magyarnak vallották magukat), s rövid sátoraljaújhelyi tartózkodás után *Tisza-*

eszlár község görög katolikus papjánál vagyis felesége: Lado-mérszky Gabriella szüleinél húzódtak meg.

Főkönyvelő volt a megyei kórházban 1955. május 1-jétől 1957. április 19-ig. Utóbbi időszakban tanára volt a Számviteli Főiskola kihelyezett tagozatának és az Egészségügyi Szakiskolának. Kórházi főkönyvelősége idején részt vett az értelmiségi ankéton, amelynek dr. Salamon István igazgató-főorvos volt az elnöke. Itteni *mérsékelt haladást* kívánó hozzászólásának jó visszhangja volt, s ennek lett az „áldozata”, mert 1956. október 30-án a *kórházi munkástanács* őt is delegálta a Megyei Nemzeti Bizottság alakuló ülésére. Másnap, 1956. október 31-én pedig megválasztották a *Megyei Nemzeti Bizottság titkárának* (az elnök: Szilágyi László volt).

1957. április 1-jén 9,30-kor a *kórházban tartóztatták le*, s egy hétig fogva tartották a Sóstói út 4. sz. alatti laktanyában.

Szabadulása után, 1957. augusztus 31-ig *idegkimerültség* miatt táppénzen volt, majd kezdődött újból a tengődés. Így az 1957. őszi almaexport idején *írni volt Kállósejében, állástalan*. Ilett 1958. április-május hónapokban, majd *napszámos* 1959. június 1-augusztus 1. között Magyarhomorog községben, földmérésnél. Végül 1959. augusztus 1-jétől a debreceni vízügyi igazgatóság, s 1963. január 15-től a nyíregyházi vízügyi igazgatóság dolgozója volt, de az utóbbi helyen is kellemtelenedtek neki. 1977. február 1-jétől nyugdíjas.

Szlovák hangzású neve ellenére Blanár Mihály magyarnak tartja magát, ma is aggódik a magyar nép sorsáért. Nem csupán a szép és felemelő részét látja 1956-nak, hanem a fonákságait, hibáit is. A

Béke van a lelkében

Kórházi főkönyvelő volt: Blanár Mihály

Megyei Nemzeti Bizottság titkáraként is kijelentette: emberséges kíván lenni, s csakis az első jogtalanságig teljesít szolgálatot, mert ő az utóbbiban nem hajlandó közreműködni!

Bölcs, vallásos, tiszta lelkületű ember a volt kórházi főkönyvelő.

Béke van a lelkében, elégedettség és nincs bosszúvágya! Nem is kíván már részt venni a közéletben. Inkább idegen nyelvet tanít, mint a TIT városi titkára.

Dr. Fazekas Árpád

Olvasásra ajánljuk

Munkné Hegedűs Katalin dr.:

Az Orvosi Kamara története (1936-1944)

Orvosi Hetilap, 1990. 131., 12. 643-645)

Hazánkban 1868-tól kereskedelmi és ipari kamara, 1874-től ügyvédi, 1875-től közjegyzői kamara és 1898-tól működött a *Magyar Országos Orvosszövetség* (MOOSZ). Utóbbi 1900-ban kiadta az *Orvosi Rendtartást*. Az ezredforduló idején az orvosok 95 %-a volt tagja a MOOSZ-nak.

1919-ben megalakult a *Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülete*, amely antiszemita volt (MONE). Ennek 3700 tagja volt.

A kamarai törvénytervezetet 1935-ben vitéz dr. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter terjesztette az országgyűlés elé, s az végül az 1936. évi I. törvény cikként jelent meg. E törvény egyebek között úgy rendelkezett, hogy a szervezőmunka előkészítésében vegyen részt a MOOSZ igazgató tanácsa, s ezzel a jogfolytonosságot akarták fenntartani. Székháza: *Budapest, Nádor u. 32. szám* alatti bankban néhány emelet, s 1937. április 15-től megjelentették a színvonalas *Országos Orvoskamari Közlönyt*.

Az OOK elnöke Verebélyi Tibor professzor lett (a MONE támogatott Csilléry Andrásal szemben) és így a felsőházak is (2 tag; póttag) tagja lett. 1941 tavaszáig (haláláig) a kamarán belül nem utalkodott zsidó ellenes hangulat: „Verebély igen sokat adott a *közismerten németellenes Keresztes Fischer belügyminiszterrel* való viszonyra”!

A német megszállás (1944. márc. 19.) után az OOK-ban is érvényesült a *numerus nullus*, amelytől az 1989-ben megalakult *Magyar Orvosi Kamarának* kívánatos lenne magát elhatárolnia.

(Ref.: Dr. Fazekas Árpád)

A CARDIOVASCULÁRIS MUNKACSOPORT MŰKÖDÉSE

Kórházi dolgozók, orvosok, asszisztensek kérdezik: „mit csináltak ti valójában?”. Ez adta az ötletet ahhoz, hogy az itteni munka lényegét összefoglaljam.

Két évvel ezelőtt, a megyei kórház számítástechnikai központjának részeként, meghatározott feladatok teljesítése céljából jött létre ez a munkacsoport.

Megyénk kedvezőtlen viszonyai — melyek mindenki előtt ismeretesek —, sajnos a hálózási statisztikában is megmutatkoznak.

A megyei főorvos és a kórház vezetése a gondozási munka továbbfejlesztésével, az adatbázis tudományos feldolgozásával, a levont következtetések hasznosításával is próbál ezen a helyzeten javítani.

Munkánk jelenleg négy téma köré koncentrálódik: *hypertoniás, diabéteses, myocardialis infarctuson* átesett betegek illetve a *kórbonctani esetek* feltérképezése, az ezirányú preventív munka kiszélesítése.

1. **Hypertoniás Regiszter** Lakások a megye egész területéről, minden körzeti és üzemorvosi rendelőből érkeznek, eddig **22.300 hypertoniás** beteg adatát tároljuk. Nemcsak bejelentésről van szó, a regiszterek részletes információt adnak a betegség alakulásáról (therápia, tensió-változás, a testsúly alakulása, labor-eredmények, rizikófaktorok, társbetegségek és szövődmények).

2. A diabétes mellitusban megbetegedettek adatait, a diétával, illetve tablettáival kezelt esetekről, szintén a körzetekből kapjuk. Az inzulinos gondozottakról a cukorbeteg gondozók állítanak ki nyomtatványokat, melyek szempontjai hasonlóak a hypertonia regiszteréhez. Ez a felmérés most áll befejezés előtt, eddig több, mint 6000 gondozottat jelentettek be.

A betegek felkutatása, a felmérés első fázisa nagy feladatot jelentett mindannyiunknak, elsősorban a körzeti orvosoknak, az adatrögzítőknek, a programok elkészítőinek stb.: A nyomtatványok százasaival érkeztek, a megválaszolatlan levelek és hiányosan kitöltött regiszterek halmozódtak. Hiszen ez a feladat teljesen új, hagyományai nincsenek. Ráadásul nem látványos, inkább aprólékos, sok időt és türelmet igényel. Saját kárukából kell tanulnunk, amit „elvesztettünk” újra pótolni, finomítani, az adatbázist rendszerben tartani. Közben meggyőzni másokat is az ügy fontosságáról, elfogadtatni olyanokkal, akiknek hozzáállása eleve negatív volt.

A prevenció lényeges része a Megyei Komplex Szűrőállomás dolgozóival való együttműködés, akik a kiszűrt esetekről értesítést küldenek. Az újonnan bejelentett betegek névsorát nyilvántartásunkkal egyeztetjük, ha abban nem szerepelnek, felhívjuk a körzeti orvos figyelmét a beteg további sorsának követésére.

3. **Myocardialis infarctus** miatt kórházban kezeltéről az illetékes osztály orvosa állít ki részletes, 14 oldalas regiszterlapot. A beteg állapotának követése a coronaria-gondozón, illetve a körzeti orvosokon keresztül történik. Ennek a programnak a tökéletesítésén jelenleg is dolgozunk. Részletes információra van szükségünk a gondozott rehabilitációját, szanatóriumi kezelését, coronaria by-pass műtét, echo, haemodinamikai vizsgálat, labor-értékek, EKG, terapia, reinfarctus, ritmuszavar, egyéb betegségek és rizikófaktorok, valamint a túlélést illetően. Most kb. **2300 infarctuson átesett betegről** tudunk.

4. A kórbonctani adatok feldolgozása munkánk jelentős és talán a legnehezebb része. Az

infarctusban elhaltak jegyzőkönyvének tanulmányozása, a *halál valódi okának* kiderítése, az infarctus localizációjának függvényében. Mit tehetünk azért, hogy a beteg állapotja ne váljék irreverzibilissé?

Munkánk hatékonysága sok-sok tényező függvénye. Az egész alapja a körzeti orvosok, osztályos orvosok hozzáállása, a pontosan, olvashatóan kiállított regiszterek küldése. Ennek érdekében személyesen, telefonon, vagy levélben tartunk kapcsolatot egymással, nyomtatvány-ellátásukról gondoskodunk. A programok beindításában, azok működtetésében, statisztikák, diagramok elkészítésében szakmai háttérrel mindenkor a számítástechnika vezetője, Daragó László biztosít. Két stabil adatrögzítőnk van, ők már itt szereztek gyakorlatot, megbízhatóan dolgoznak: Kondor Katalin és Szabari Szilárdné.

Munkacsoportunk orvos-főmunkatársa dr. Sértő Radics István szakmai segítséget nyújt az adatlapok megfelelő kiállításához, az eredmények tudományos értékeléséhez, különös tekintettel a hypertonia-programra. Diabetológiai konzultánsunk dr. Szigligeti Péter adjunktus. Az infarctus és a kórbonctan szakmai „gazdája” dr. Zsonda László belgyógyász, pathologus szakorvos.

Közreműködésünkkel már számos cikk, közlemény jelent meg, előadás hangzott el bel- és külföldön egyaránt, melynek mind tudományos, mind gyakorlati haszna ismeretes. A Jósza András kórházban működő Cardiovascularis Munkacsoport a hazai cardiovascularis epidemiologia egyik *módszertani bázisává* vált. A legutóbb megjelent „Hypertonia Regiszter Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 1989” c. könyvet dr. Sértő Radics István főmunkatárs, cardiológus szakorvos és dr. Szegedi János megyei belgyógyász szakfőorvos állította össze az adatállományunk felhasználásával.

Dr. Virágos Péterné
a Cardiovascularis
Munkacsoport szervezője

Levelek

Szerkesztőséghez!

Örömkre egyre több levelet kapunk, ami jelzi, hogy sokan olvassák a 3000 példányban megjelenő Megyei Kórház c. lapunkat. Így a „Politikai pszichiátria” c. referátumjóz (1990. 3. szám, 3. oldal) egy kitűnő *pszichiáter* gratulált: örül annak, hogy végre megnyitva is megjelenhet ilyen fontos témájú és „remek cikk”.

„8 beteg és nem párttagok” jelzéssel (vagyis aláírás nélkül) küldött levél az „Idézetek 1956-ból” c. glossza kapcsán felhívja a figyelmet a Kádár-korszak pozitív vonásaira, „vívmányaira”. Külön kis cetlin még megjegyezték: „Kutya legyen a nevünk, ha lehozzák ezt az írást üzemi lapjukban”. Sajnos lapunk szűk terjedelme és a kórházi dolgozók által rendelkezésünkre bocsátott sok-sok jó írás ezt megakadályozza, de jelezzük: bár nem értünk egyet véleményükkel, mégis tiszteljük azt és megértjük. Kérjük legközelebb névvel írjanak, mert ma már nem kell félni a megtorlástól!

A kórházi Szent Lázár kápolna istentiszteleti rendje:

Vasárnaponként 9 órakor görög katolikus, 15 órától római katolikus szentmise; 16 órától protestáns istentiszteletek, mégpedig minden 1., 3. és 5. vasárnapon a reformátusok, 2. és 4. vasárnaponként az evangélikusok számára.

A kápolna *hétköznap* 14–16 óra között mindig *nyitva van*.

A gyógyító osztályon *lelki gondozás* folyik minden nap 12–18 óra között.

Sürgős esetben hívható telefonszámok: 18–128 (görög katolikus), 11–869 (római katolikus), 10–080 (református) és 11–360 (evangélikus).

Burgonyaételek

Fóliában sült, töltött burgonya

Hozzávalók: 5 közepes nagyságú burgonya, vöröshagyma, 5 kanál texturált szójapehely (TVP), szerencsendió, kevés só, margarin, olaj.

Elkészítése: A burgonyákat közepesen kivájjuk. Az olajban megdinsztelt, sózott, paprikázott hagymával összekeverjük a TVP-t és a kivájt burgonyadarabokat. Puhára pároljuk, szerencsendióval ízesítjük.

A kész töltelékét visszatöltjük a kivájt burgonyákba. Külön-külön, margarinnal megkent fóliába csomagoljuk, sütőben puhára sütjük. Kibontva, a fólián is tálalhatjuk. Csemege uborka, esetleg retek (fekete retek is lehet) saláta illik hozzá. (A szójagranulátomat egy napig áztassuk vegetás vízben).

Szójas rakott burgonya

Hozzávalók: 1 kg burgonya, 5 dkg szójapokoka, 1 fej vöröshagyma, 1 dl étolaj, 3 dl tej, 3 tojás, só borsika, petrezselyemlevél, 2 dl tejjől, szerencsendió, 4 tojás.

Elkészítése: Az apróra vágott, olajban megpirított vöröshagymán megpároljuk az egy napig beáztatott szójapokkát, leszózzuk borsikafűvel, kicsi sóval, szerencsendióval. A héjában főtt burgonyát megtisztítjuk, felkarikázzuk, a főtt tojással együtt, margarinnal kikent tűzálló tálba rétegezzük a szójapokkát, burgonyát, tojást. A tetejére burgonya kerüljön, erre tejjől. Sütőben készre sütjük. (Dr. Cz. né Sz. B.)

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG

MEGYEI KÓRHÁZ

Üzemi lap, megjelenik kéthavonta. Szerkeszti a szerkesztő bizottság: dr. Bartha Attila, dr. Czégyé Zoltánné, Dókáné Molnár Matild, dr. Fazekas Árpád (a szerk. biz. vezetője), dr. Fodor Mihály, Marosán András, Márföldi István, Nádasi József. Szerkesztőség: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórház, Nyíregyháza, Vörös Hadsereg útja 68. szám. Telefon: 13-222. Mellék: 582, 101. Felelős kiadó: dr. Séra Gyula főigazgató. Kiadja a Határ-Szél Kft., ügyvezető igazgató: Burget Lajos. Készült a Határ-Szél számítógépes rendszerén. Nyomtatja a Nyírségi Nyomda, felelős vezető: Jäger Zoltán.